

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اهداف جزئی

- ۱- وضعیت بیماران روانی را در دوران مختلف توصیف کند.
- ۲- اقدامات انجام شده جهت پیشرفت دانش روانپزشکی را توضیح دهد.
- ۳- تاریخچه روانپرستاری را در جهان و ایران شرح دهد.
- ۴- خصوصیات یک مرکز جامع روانپزشکی را توصیف کند.
- ۵- اجزاء ووظایف قسمت های مختلف یک مرکز جامع روانپزشکی را شرح دهد.
- ۶- اعضاء تیم روانپزشکی را نام ببرد.
- ۷- نقشهای مختلف روانپرستاری را توضیح دهد.

تاریخچه روانپزشکی

در گذشته های دور اختلالات روانی را به شیاطین و پدیده های ماورای طبیعت نسبت می دادند.

ظهور فلاسفه یونان:

۱- **بقراط:** پدر پزشکی نوین که اعتقاد داشت **مغز مرکز فعالیت های انسان است** و هر گونه **آسیب** به این قسمت و همچنین **عدم توازن در اخلاط چهارگانه** (مایعات بدن) موجب **اختلال در کارکرد مغز** و در نتیجه **بیماری روانی** می شود. او بعضی بیماریهای روانی مانند **مانیا و مالیخولیا** را شناسایی کرد.

روشهای درمانی ارائه شده توسط بقراط شامل رژیم غذایی حاوی سبزیجات، فعالیت های بدنی، حجامت، شنا و داروها بوده است.

۲- افلاطون : او معتقد بود که اختلالات روانی از اختلالات بدنی و اخلاقی ناشی می شود و اقدامات پیشگیری کننده او شامل تاکید و توصیه بهداشت جسم و عادات صحیح زندگی بود.

۳- ارسطو: پیرو نظریه اخلاط چهار گانه بقراط بود

۴- اسکلیپادس : برای اولین بار متوجه تفاوت بین بیماریهای حاد و مزمن روانی گردید و خطاهای حسی ، هذیان ها و توهمات را از هم تمیز می داد. از اقدامات درمانی او می توان به تغذیه ، حمام ، ماساژ، فعالیتهای اجتماعی و موسیقی اشاره نمود.

۵- آرتئوس : به اهمیت عوامل هیجانی و شخصیت قبلی شخص مبتلا به اختلال روانی اشاره نموده است. جنبه های مختلف مانیا و مالیخولیا را توصیف نمود و هر دو حالت را تظاهر یک نوع بیماری دانست.

۶- جالینوس : مطالعه و تشریح سلسله اعصاب و رابطه آن با رفتار انسان تقسیم بندی اختلالات روانی به دو دسته جسمی و روانی
اولین بیمارستان روانی در سال ۷۹۳ میلادی در شهر بغداد تاسیس شد
و پس از آن در شهرهای دمشق و حلب نیز بیمارستانهایی به منظور
درمان و نگهداری بیماران روانی ساخته شد

ابوعلی سینا وی در کتاب قانون خود در مورد اختلالات روانی نظیر هیستری، صرع، مانیا و مالیخولیا توضیحات ارزنده ای داده است و از روشهای خاص استفاده می کرد که نشان دهنده فهم عمیق او از ماهیت بیماریهای روانی می باشد.

در سال ۱۲۴۷ میلادی بیمارستان بتلهم (بدلم) در لندن تاسیس شد که به نگهداری و درمان بیماران روانی پرداخت.

فیلیپ پینل رییس بیمارستان روانی در پاریس اعتقاد داشت نباید با بیمار روانی رفتار غیر انسانی داشت. وی مهار فیزیکی بیماران را کنار گذاشت و اجازه داد آنها از فضای آزاد بهره مند شوند و فعالیت کنند.

ویلیام توك بیماران روانی را در مکانی به نام خلوتکده یورک جمع کرد و در آنجا بیماران درباره مشکلات خود صحبت میکردند و می توانستند دعا و نیایش کنند.

بنجامین راش انتشار اولین مقاله روان پزشکی با عنوان بررسیها و مشاهدات پزشکی در زمینه اختلالات روانی و سازمان دادن نخستین دوره تحصیلات روان پزشکی

امیل کراپلین آزمایشگاهی تاسیس نمود و با مطالعه در زمینه
آسیب شناسی روانی گام موثری در روانپزشکی برداشت.
او اختلالات روانی را به دو دسته تقسیم کرد: بیماریهای مربوط به
عوامل درون زا و عوامل برون زا.
همچنین پسیکوزهای عمده را به سایکوز جوانی و پسیکوز
منیک – دپرسیو تقسیم بندی کرد.
دوروته لیندیکس تلاشهای وی منجر به ممنوع شدن نگهداری
بیماران روانی در زندانها شد.
فرانس آنتون ماسمر پدیده مغناطیسم حیوانی را ابداع کرد
و در درمان هیستری از آن بهره برد.

جیمز برید هیپنوتیزم را جانشین مغناطیسم حیوانی کرد.
ژان مارتین شارکو و **برنهایم** از هیپنوتیزم به منظور **درمان** بیماران روانی بهره برد.

جوزف بروئر هیستری را به کمک هیپنوتیزم با موفقیت درمان نمود و مشاهده نمود که **رهایی هیجانات سرکوب شده** به رفع **علائم منجر گردید**. این کشف نقطه حرکت به سوی تکوین روانکاوی بود.

زیگموند فروید اقدام به **تخلیه هیجانی** به روش **تداعی آزاد** و تعبیر رویانمود.

یوگین بلولر اسکیزوفرنی و علایم آن را توصیف نمود.

آلفرد آدلر مکتب **روانشناسی فردی** را بنیانگذاری نمود و انگیزه رفتار انسان را تلاش برای **کسب قدرت** یا **غلبه بر احساس حقارت** دانست. وی علل اختلالات روانی را **عقده حقارت** می دانست.

یوگوسرلیتی برای اولین بار از الکتروشوک برای ایجاد تشنج در پسیکوزها استفاده کرد.

جان کید تأثیر لیتیوم را در بیماران مانیا و عود بیماری را پس از قطع لیتیوم گزارش داد.

تاریخچه روانپرستاری

لیندا ریچارد مراقبت از بیماران روانی را برای اولین بار سازماندهی کرد و برنامه های آموزشی را برای پرستاران در بیمارستانهای شهر بوستون و مک لین ترتیب داد و اولین روان پرستار در آمریکاشناخته شد.

در سال ۱۸۸۲ میلادی اولین مدرسه جهت آموزش پرستاری در بیمارستان مک لین در شهر ماساچوست تأسیس شد.

یکی از عوامل مهم در گسترش پرستاری کشف درمانهای ارگانیکی در بیماران روانی بود مانند درمان با شوک انسولین ، روان جراحی و تشنج درمانی .

ادامه

خانم پیلو کتابی با عنوان روابط بین فردی در پرستاری منتشر کرد. او در این کتاب مهارت‌ها، فعالیت‌ها و نقش روان پرستاران را توصیف کرد که اولین چهارچوب نظری سازماندهی شده برای روانپرستاری بود وی پرستاری را به صورت فرایند درمانی مهم تعریف کرد به نظر او ارتباط بیمار با پرستار در چهار مرحله به هم پیوسته آشنایی، شناسایی، استخراج و نتیجه گیری مشخص می شود.

در سال ۱۹۷۳ میلادی استانداردها در روانپرستاری از سوی انجمن پرستاران آمریکا منتشر شد.

تاریخچه روان پزشکی و روان پرستاری در ایران

اولین بیمارستان روانی در سال ۱۲۶۷ در یزد دایر گردید.

در سال ۱۲۹۷ نگهداری و سرپرستی بیماران روانی به شهربانی واگذار گردید، در سال ۱۳۰۰ این مسوولیت به شهرداری منتقل گشت و سپس تیمارستانی در شهر ری تأسیس گردید، اولین روانپزشک در سال ۱۳۱۰ در بیمارستان مشغول به کار شد.

در سال ۱۳۱۹ تدریس درس بیماریهای روانی و روان شناسی در دانشکده پزشکی تهران و سایر دانشسراها و دانشکده ها انجام شد. در سال ۱۳۲۵ بیمارستان روانپزشکی روزبه در تهران دایر گردید. در سال ۱۳۳۸ واحد بهداشت روانی در وزارت بهداشتی تشکیل شد.

اولین آموزشگاه جهت آموزش روان پرستاری در سطح ابتدایی
(یکساله) در آموزشگاه بهیاری بیمارستان روزبه در سال ۱۳۳۸
دایر گردید

در سال ۱۳۵۶ انستیتو روان پزشکی تهران اقدام به گزینش
دانشجو از بین پرستاران فارغ التحصیل جهت تدریس در
رشته کارشناسی ارشد روان پرستاری نمود

روان پرستاری (پرستاری بهداشت روانی)

: یکی از گرایشهای تخصصی از پرستاری عمومی است. بعد از گذراندن دوره پرستاری عمومی با سه سال دیگر ادامه تحصیل پرستاران کارشناس ارشد روانپرستاری می گردند. در این دوره دانشجویان با بهداشت روانی ، روانپزشکی عمومی، روانپزشکی کودکان ونوجوانان ، نظریات و انواع درمانهای روانپزشکی آشنا می شوند. در کشورهای پیشرفته روانپرستاری شامل گرایش های روانپرستاری کودکان، روانپرستاری سالمندان ، روانپرستاری رابط و انواع دیگر میباشد.

نقش‌های روانپرستار

انجمن پرستاران آمریکا ANA نقش‌های متفاوتی برای روانپرستار معین نموده است:

۱- نقش مراقبتی - درمانی : در قالب تدوین فرایند پرستاری ، عبارتست از کسب اطلاعات جامع از بیمار در ابعاد مختلف جسمی ، عاطفی ، شناختی ، اجتماعی و معنوی او و تجزیه و تحلیل این اطلاعات به منظور شناسایی مشکلات بیمار و در نهایت ، تدوین برنامه مراقبتی و درمانی و اجرای آن .

۲- نقش مشاوره ای : مشاوره تعاملی بین بیمار و مشاور (روان پرستار) است که بوسیله آن به بیمار کمک می شود تا پس از شناخت خویش تصمیمات معقول و مقبولی اتخاذ نماید.

۳ - نقش آموزشی : به منظور پیشگیری از بروز اختلالات روانی که اساسی ترین روش پیشگیری اولیه است. روانپرستار پس از مشخص کردن نیازهای آموزشی مددجویان، اهداف آموزشی را تعیین می کند و سپس آموزشهای لازم را ارائه می دهد.

آموزش در بیمارستان ها برای بیماران و خانواده های آنها به منظور آشنایی با داروها و عوارض آنها ، چگونگی مصرف داروها، برنامه غذایی و مراقبت از خودمی باشد و در سطح جامعه ، آموزش به منظور آشنایی با اختلالات روانی ، آشنایی با شرایط استرس زا و چگونگی برخورد با آن ، آشنا کردن والدین با فرایند رشد و تکامل کودکان و تربیت کودکان است.

۴- نقش رهبری : که جهت دادن و یا برانگیختن سایرین در جهت نائل شدن به اهداف است . نقش پرستار به عنوان رهبر عبارتست از برنامه ریزی، سازماندهی، جهت دادن و کنترل خدمات پرستاری .

روان پرستار به عنوان رهبر تیم پرستاری ، توانایی آموزش، نظارت و اجرای فعالیت های کادر پرستاری می باشد. همچنین ، اعضای تیم را در شناسایی، قدرتهای بالقوه و توانایی ها تشویق می کند و فضای لازم را برای تداوم پیشرفت پرستار و هریک از اعضا تیم ایجاد می کند.

۵- نقش تحقیقی

So Much Thank You
For Your Patience

